

Με μία εβδομάδα κορυφαίων πολιτιστικών εκδηλώσεων (16 – 21 Ιουλίου 2024), η Ισραηλιτική Κοινότητα Ρόδου τίμησε τα 80 χρόνια από την εκτόπιση των Εβραίων της Ρόδου και της Κω από τους Ναζί, τον Ιούλιο του 1944, και τον αφανισμό τους στο Άουσβιτς. Η Ρόδος και η Κως έχασαν το 89% του εβραϊκού πληθυσμού τους καθώς από τους 1.900 Εβραίους, μόνο 200 επέζησαν του Ολοκαυτώματος.

Στο φετινό κάλεσμα της Ι.Κ. Ρόδου -που πλέον αποτελεί θεσμό για τους απανταχού Ροδίτες που διατηρούν άρρηκτους δεσμούς με τη γενέτειρά τους- ανταποκρίθηκαν 250 ομόθρησκοι από κάθε γωνιά της γης, αλλά και απ'όλη την Ελλάδα.

Οι εκδηλώσεις κορυφώθηκαν με την επίσημη τελετή μνήμης, που έγινε την Κυριακή 21.7.24, στη Συναγωγή της Ρόδου.

Η εκδήλωση ξεκίνησε με άναμμα κεριών στη μνήμη των 6 εκατομμυρίων Εβραίων θυμάτων του Ολοκαυτώματος, που συμβολικά άναψαν: ο Ραββίνος Αθηνών Γκαμπριέλ Νεγρίν, ο επιζών του Άουσβιτς Σάμι Μοδιάνο, η Πρόεδρος της Ι.Κ. Ρόδου Κλαούντια Ρέστη, ο Πρόεδρος του ΚΙΣΕ Δαυίδ Σαλιτιέλ, ο Ραββίνος Owen, και εκ μέρους της νέας γενιάς Ροδιτών ο Idan και η Yaniv Pressman.

Σε συνέχεια του ανάμματος των κεριών, ο Σοφολογιώτατος Ραββίνος Αθηνών Γκαμπριέλ Νεγρίν έψαλε την επιμνημόσυνη δέηση και ακολούθησαν προσφωνήσεις από: τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Ρόδου Κύριλλο, την Πρόεδρο της Ι.Κ. Ρόδου Κλαούντια Ρέστη, τον Αντιπεριφερειάρχη Ν. Αγαίου Χρήστο Μιχαλάκη, τον βουλευτή της Ν.Δ. Βασίλειο Υψηλάντη, τον Δήμαρχο Ρόδου Αλέξανδρο Κολλιάδη, τον Πρόεδρο της Γερμανίας Andreas Kindl, τον Σύμβουλο της Πρεσβείας του Ισραήλ Doron Lebonitch, τον Πρόεδρο του ΚΙΣΕ Δαυίδ Σαλιτιέλ, την εκπρόσωπο των Ροδιτών της Διασποράς Giovanna Cohen, και τον επιζώντα του Ολοκαυτώματος Σάμι Μοδιάνο.

Ακολούθησε μουσικό διάλειμμα με σεφαραδίτικα τραγούδια, που ερμήνευσε η Αμερικανίδα τραγουδίστρια και συνθέτρια Sara Aroeste, με τη συνοδεία του κιθαρίστα Στάθη Σκανδαλίδη.

Στο πλαίσιο της εκδήλωσης, τιμήθηκε ο αείμνηστος Γαβριήλ Χαρίτος, πρώτος εκλεγμένος δήμαρχος της Ρόδου μετά την Ιταλική Κατοχή, το 1946, με πρωτοβουλία του οποίου ονομάστηκε η Πλατεία Εβραίων Μαρτύρων στην εβραϊκή συνοικία «Τζουντερία». Παράλληλα, το 1949, ο Δήμαρχος Χαρίτος, φιλοξένησε στη Ρόδο τις ιστορικές διαπραγματεύσεις μεταξύ Ισραήλ, Αιγύπτου και Ιορδανίας, που κατέληξαν με την υπογραφή ανακωχής μεταξύ Ισραήλ και Αιγύπτου.

Σε ειδική τελετή ο Γ.Γ. της Ι.Κ. Ρόδου Δανιήλ Μπεναρδούτ επέδωσε τιμητική πλακέτα στην οικογένεια Χαρίτου, τονίζοντας τη συμβολή του αείμνηστου δημάρχου στη διατήρηση της μνήμης των Εβραίων του νησιού.

Ο κ. Μπεναρδούτ, αφού αναφέρθηκε στο έργο του Δημάρχου Χαρίτου, ολοκλήρωσε την ομιλία του επισημαίνοντας: «'Ο άνθρωπος είναι οι επιλογές του', έλεγε ο Ζαν-Πωλ Σαρτρ και ο Γαβριήλ Χαρίτος είχε κάνει τις δικές του επιλογές -ούτε εύκολες, ούτε αυτονόητες για την εποχή του... και για κάθε εποχή. Επέλεξε τη ΜΝΗΜΗ και την ΕΙΡΗΝΗ. Κι αυτές τις επιλογές τις πλαισίωσε με πράξεις! Το παράδειγμά του ας μας εμπνεύσει, κι ας μας οδηγήσει στις δικές μας επιλογές και στις δικές μας πράξεις».

Παραλαμβάνοντας την πλακέτα εκ μέρους της οικογένειας, ο κ. Ιωάννης Χαρίτος, γιος του δημάρχου, ευχαρίστησε την Ι.Κ. Ρόδου. Στη συνέχεια ο εγγονός του δημάρχου, ο καθηγητής κ. Γαβριήλ Χαρίτος, γνωστός δικηγόρος, συγγραφέας και δημοσιογράφος, ο οποίος ήταν και ο κεντρικός ομιλητής της εκδήλωσης, μίλησε για την προσωπικότητα και την προσφορά του παππού του αλλά και για τη σημασία διατήρησης της Μνήμης.

Η εκδήλωση συνεχίστηκε στο Μνημείο Ολοκαυτώματος με την κατάθεση στεφάνων και θρησκευτικών ύμνους που ερμήνευσε η Χορωδία της Ι.Κ. Θεσσαλονίκης.

Οι επετειακές εκδηλώσεις ολοκληρώθηκαν το βράδυ της Κυριακής 21.7.24, στο Παλάτι των Ιπποτών της Ρόδου, με τη συναυλία με θέμα «Άγνωστοι μουσικοί θησαυροί των ελληνικών εβραϊκών παραδοσιακών τραγουδιών», του συγκροτήματος Pellegrinaggio Al Levante, με την ερμηνεία της σοπράνο Μαριάντζελας Χατζησταματίου.

Εγκαίνια του ανακαινισμένου Εβραϊκού Μουσείου Ρόδου

Ένα από τα σημαντικότερα γεγονότα της εβδομάδας επετειακών εκδηλώσεων ήταν τα εγκαίνια του ανακαινισμένου Εβραϊκού Μουσείου της Ρόδου, που έγιναν την Πέμπτη 18.7.2024, από τον Aron Hasson, ιδρυτή του Rhodes Jewish Historical Foundation. Η Πρόεδρος της Ι.Κ. Ρόδου Κλαούντια Ρέστη, κατά την ομιλία της, ανακοίνωσε και την ίδρυση του Κέντρου Ερευνών Μπέλλα Ρέστη -προς τιμήν του πολυετούς έργου της μητέρας της Μπέλλας Ρέστη ως προέδρου της κοινότητας. Το νέο Κέντρο θα λειτουργεί στο πλαίσιο του Μουσείου και θα προάγει την ιστορική έρευνα και την τεκμηρίωση της ιστορίας των Εβραίων της Ρόδου.

Ομιλητές στη εκδήλωση ήταν ο Aron Hasson, ιδρυτής του Rhodes Jewish Historical Foundation και ο Anthony McElligott, ομότιμος καθηγητής Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο του Limerick, μελετητής της ιστορίας των Εβραίων της Ρόδου και της Κω και συγγραφέας του υπό έκδοση βιβλίου «The Last Transport: Το Ολοκαύτωμα στο Ανατολικό Αιγαίο».

Το πρόγραμμα εκδηλώσεων

Από το πλούσιο πρόγραμμα της επετειακής εβδομάδας εκδηλώσεων αναφέρουμε ενδεικτικά: τις λειτουργίες του Σαββάτου στη Συναγωγή, που τέλεσε ο Ραββίνος Αθηνών Γκαμπριέλ Νεγρίν. Την προβολή της ταινίας «Behind These Walls, Journey to the Past», παραγωγή της Ι.Κ. Ρόδου, σε αφήγηση του Isaac Habib, καθώς και την προβολή του ντοκιμαντέρ «Samuel Modiano, The Mission: From Rhodes To Auschwitz», με εισαγωγή του ιστορικού και συγγραφέα Αναστάσιου Καραμπάμπα, στο υπαίθριο

θέατρο ΡΟΔΟΝ. Τα μαθήματα μαγειρικής με θέμα τη σεφαραδίτικη κουζίνα από την σεφ και συγγραφέα Sibel Pinto. Τις περιηγήσεις στην εβραϊκή συνοικία και τη Συναγωγή της Ρόδου. Τις διαλέξεις για τη Ραβινική παράδοση της Ρόδου από τους Ραβίνους David Benchlouch και Benjamin Owen από το Σιάτλ των ΗΠΑ.

Κάθε χρόνο μία μέρα του προγράμματος είναι αφιερωμένη σε εργαστήρια Μνήμης και Ιστορίας. Απευθυνόμενα στη δυναμική Διασπορά των Ροδιτών, τα εργαστήρια, που διεξάγονται στην αγγλική γλώσσα, είναι σχεδιασμένα για να ενδυναμώσουν τους δεσμούς με τους προγόνους και τους δεσμούς της νέας γενιάς με την οικογενειακή και τοπική ιστορία. Οι μεγαλύτεροι αναπολούν, οι νεότεροι μαθαίνουν! Φέτος τα εργαστήρια, υπό το γενικό θέμα «Οικογένειες, Πολιτισμοί και Κοινότητες: Ρόδος και Κως», έγιναν την Τετάρτη 17.7.24, στο Μουσείο Νεοελληνικής Τέχνης. Μετά την εισαγωγή του καθηγητή Anthony McElligott, ακολούθησαν τα εργαστήρια: «The Ladino Legacies of the Rhodeslis», με τον Δρα Devin E. Naar. «The Afterlives of Objects: Finding Meaning (and Magic) in Sephardic Family Treasures», με τη Δρα Hannah Pressman και «Ιστορία Σεφαραδίτικων Τραγουδιών», με την εθνομουσικολόγο Μαρία Παπαβασιλοπούλου.